

Дата публікації

16 серпня 2021 року

КОНТАКТНА ГРУПА ГРОШОВОГО ТА ВАЛЮТНОГО РИНКІВ

Понеділок, 02 серпня 2021 року, 15.00–17.00

Засідання відбулося дистанційно з використанням сервісу Zoom

Узагальнені підсумки дискусії

Питання 1. Останні зміни в регулюванні грошово-кредитного ринку
(спікер – **Михайло Ребрик**, начальник управління монетарної політики Департаменту монетарної політики та економічного аналізу НБУ)

У контексті розгляду питання членів контактної групи було поінформовано про суть та мотиви останніх рішень Національного банку у сфері регулювання грошово-кредитного ринку.

Зокрема було зазначено, що зміни в операційному дизайні та антикризові стимулюючі заходи, запроваджені минулого року у зв'язку з коронакризою, забезпечили додаткову підтримку банківській системі та кредитуванню під час найважчого періоду кризи та на початковому етапі економічного відновлення.

Водночас тривале застосування антикризових заходів у “спокійні” часи генерує низку ризиків, зокрема знижує мотивацію банків до роботи з вкладниками, негативно впливає на ринкові механізми та строкову структуру залучень банку, послаблює монетарну трансмісію, посилює ризики фіскального домінування та конфлікту цілей щодо цінової і фінансової стабільності.

Усвідомлюючи це, Національний банк ще в середині минулого року в [Основних засадах грошово-кредитної політики на 2021 рік](#) узяв на себе зобов'язання за поступового відновлення економіки та нормалізації умов функціонування фінансової системи згортати екстрені заходи підтримки банків. Нині економіка відновлюється, а банківська система залишається стійкою та ліквідною. Відповідно НБУ, як це і декларувалося, розпочав процес згортання антикризових заходів.

Окрім того, у даний час спостерігається посилення інфляційних процесів як в Україні, так і у світі загалом. Дедалі більше центральних

банків переходить до нормалізації монетарної політики шляхом підвищення ключових ставок та поступового згортання програм кількісного пом'якшення. Країни з ринками, що розвиваються, вимушені реагувати активніше порівняно з розвинутими країнами, зокрема через менш закорені інфляційні очікування. НБУ не став винятком та одним із перших розпочав цикл посилення монетарної політики. Для повернення інфляції до цілі та недопущення розбалансування інфляційних очікувань було підвищено облікову ставку й розпочато процес згортання інструментів довгострокової підтримки ліквідності і процентних свопів.

Аби мінімізувати ризики для економіки та фінансової системи, таке згортання відбувається поступово. За відсутності значних шоків на фінансових ринках застосування інструментів довгострокового рефінансування та процентного свопу буде припинено з 01 жовтня 2021 року. Водночас НБУ уважно стежитиме за перебігом пандемії та економічною ситуацією і за необхідності готовий ужити рішучих заходів із підтримки ліквідності банків.

Питання 2. Пропозиції щодо зміни методології розрахунку Українського індексу міжбанківських ставок овернайт (UONIA)
(спікер – **Олександр Арсенюк**, начальник управління оперативного регулювання грошово-кредитного ринку Департаменту відкритих ринків НБУ)

Учасники засідання розглянули проблемні питання, пов'язані із чинною методологією розрахунку UONIA, а також шляхи їх вирішення.

Зокрема було зазначено, що в умовах низької активності банків на грошовому ринку індикатор, який розраховується як середньоарифметичне значення, у певні періоди дуже чутливий до дій окремих учасників ринку. Це робить UONIA потенційно вразливим до маніпуляцій. З огляду на це було запропоновано змінити методологію UONIA, перейшовши від середньоарифметичного до середньозваженого розрахунку індикатора. З метою нівелювання впливу значних за обсягом угод на значення UONIA було запропоновано брати для розрахунку UONIA лише угоди з найбільш релевантним для українського ринку обсягом. На сьогодні це угоди з обсягом від 10 до 200 млн грн, на які припадає 94% всіх незабезпечених угод на міжбанківському кредитному ринку України. Цей діапазон у майбутньому може коригуватися в разі відповідних змін у структурі операцій на грошовому ринку. Аналогічний підхід використовують й інші центральні банки – адміністратори індикаторів грошового ринку (наприклад, Банк Англії).

Значна увага була приділена питанню доцільності продовження практики врахування під час розрахунку UONIA частини угод банків із Національним банком України. Відповідно до висновків експертів технічної місії Міжнародного валютного фонду такий підхід не відповідає принципам, викладеним у документі Міжнародної організації комісій з цінних паперів, – [IOSCO: Principles for Financial Benchmarks Final Report July 2013](#) (далі – принципи IOSCO). Водночас Національний банк України раніше декларував ціль щодо приведення індикаторів грошового та валютного ринків у максимальну відповідність до принципів IOSCO. З іншого боку, відмова від урахування угод банків із Національним банком України призводитиме до того, що індикатор досить часто неможливо буде розрахувати за основною методологією через недостатню кількість угод між банками.

Для пошуку найкращого рішення в такій ситуації Національний банк України залучив спеціалізовану технічну допомогу в межах Програми двосторонньої допомоги та посилення спроможності центральних банків, яка реалізовується за підтримки Державного секретаріату Швейцарії з економічних питань (SECO). Експерт місії, вивчивши стан грошового ринку України, дійшов висновку, що за нинішніх умов урахування під час розрахунку UONIA частини угод банків із Національним банком України є доречним. Водночас Національний банк України має розробити стратегію відмови від використання цих угод, якою б передбачалися чіткі тригери припинення такої практики.

З огляду на зазначене учасники засідання підтримали пропозицію за поточних умов розвитку грошового ринку України вважати виправданим збереження практики включення частини угод банків із Національним банком України до розрахунку UONIA, навіть попри суперечливість такого підходу з точки зору дотримання принципів IOSCO. Також учасники засідання підтримали наведені вище пропозиції щодо коригування методології розрахунку UONIA.

Питання 3. Пропозиції щодо зміни методології розрахунку офіційного/довідкового курсу гривні до долара США (спікер – **Олександр Арсенюк**, начальник управління оперативного регулювання грошово-кредитного ринку Департаменту відкритих ринків НБУ)

У контексті розгляду цього питання увагу учасників засідання було сфокусовано на рекомендації міжнародних експертів (які на запрошення Національного банку України проводили оцінювання якості індикаторів валютного ринку) спростити механізм виключення угод, які мають

екстремальні параметри, з розрахунку офіційного та довідкового курсу гривні до долара США. Чинний механізм призводить до значної (25% за обсягом) втрати даних.

Для вирішення цієї проблеми було запропоновано відкоригувати ту частину механізму виключення угод, що мають екстремальні параметри, у якій здійснюється відсікання за ознакою обсягу угоди. Зокрема, замість підходу до виключення угод за обсягом із використанням подвійного стандартного відхилення було запропоновано брати до розрахунку лише угоди з найбільш релевантним для українського ринку обсягом. На сьогодні це угоди з обсягом від \$100 тис. до \$5 млн, на які припадає 97,5% усіх угод між банками, а також між банками та НБУ, на міжбанківському валютному ринку України. Цей діапазон у майбутньому може коригуватися в разі відповідних змін у структурі операцій на грошовому ринку. Учасники засідання підтримали такий підхід.

Крім цього, на засіданні була обговорена доцільність зсуву часу обрахунку та публікації офіційного курсу гривні на півгодини з метою спрощення для учасників ринку реплікації офіційних курсів, що обраховуються з використанням офіційного курсу гривні до долара США та котирування BFIX¹ іноземних валют до долара США. Учасники засідання погодилися з доцільністю перенесення часу збору даних для обчислення офіційного курсу гривні до долара США (як за угодами грн/дол., так і за індикаторами BFIX) із 15.30 на 15.00 за київським часом. За таких умов офіційний курс гривні до іноземних валют буде оприлюднюватися до 15.30 (нині – до 16.00).

Насамкінець члени Контактної групи грошового та валютного ринків розглянули питання щодо визначення порядку розрахунку довідкового курсу гривні до долара США за особливих умов. Була підтримана пропозиція використовувати для таких цілей підхід, аналогічний тому, який нині використовується для розрахунку офіційного курсу гривні до долара США за особливих умов.

¹ Значення середньозважених курсових/цінових котирувань BGN (Bloomberg Generic Price) іноземних валют/банківських металів на ринку спот до долара США (або долара США до іноземних валют/банківських металів), які щоденно розраховуються торговельно-інформаційною системою BLOOMBERG.

Перелік учасників засідання

Голова контактної групи

Юрій Гелетій

– Національний банк України

Заступник голови контактної групи

Олексій Лупін

– Національний банк України

Члени контактної групи:

Андрій Варзар

– Акціонерний банк “Південний”

Андрій Потапов

– АТ “ІНГ Банк Україна”

Антон Болдирєв

– АТ “Укрексімбанк”

Владислав Єндржієвський

– АТ КБ “ПриватБанк”

В’ячеслав Озеров

– АТ “КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК”

Карл Варга

– АТ “КРИСТАЛБАНК”

Олександр Борщук

– АТ “БАНК ІНВЕСТИЦІЙ ТА
ЗАОЩАДЖЕНЬ”

Олександр Дуда

– АТ “УКРСИББАНК”

Олександр Козачок

– АТ “СБЕРБАНК”

Олександр Калашніков

– ПАТ “БАНК ВОСТОК”

Олексій Дмитрієв

– АТ “УНІВЕРСАЛ БАНК”

Ростислав Шаповал

– АТ “БАНК 3/4”

Станіслав Лисянський

– АТ “БАНК АЛЪЯНС”

Запрошені учасники засідання:

Микола Селехман

– Національний банк України

Михайло Ребрик

– Національний банк України

Наталія Вагіна

– Національний банк України

Оксана Котлярова

– Національний банк України

Олександр Арсенюк

– Національний банк України

Олександр Москаленко

– АТ “АЛЬФА-БАНК”

Руслан Реученко

– АТ “Ощадбанк”